

811

DE MAANDAGHOEDER

EEN VERHAAL UIT HET VOLKSLEVEN

DOOR

J. C. Luitingh

A. BERENDS 'S GRAVENHAGE.

De Maandaghouder.

EEN VERHAAL UIT HET VOLKSLEVEN,

DOOR

J. C. LUITINGH.

's-GRAVENHAGE. — A. BERENDS.

Het was op een Maandagmorgen in het voorjaar, dat mr. Rovers, timmerman en aannemer in de groote stad Amsterdam, op zijn kantoor zat, terwijl een haveloos gekleed meisje op de stoep zijner woning stond, en verzocht om den baas te spreken.

Kaatje, de meid van juffrouw Rovers, die juist bezig was de stoep te dweilen, vroeg haar, welke boodschap zij aan mijnheer had.

„Ik kwam eens vragen, of vader ook op het werk was.”

„Je vader, hoe heet hij dan?”

„Van Woelderren,” was het antwoord.

„Wat, wat zeg je, is van Woelderren je vader, en heet je moeder dan Marie Altena?”

„Ja,” hernam het kind.

„Gunst, hoe is het mogelijk,” riep Kaatje verbaasd uit, „hoe zie je er dan zoo slordig uit? Je moeder was altijd zoo net en zindelijk, toen ze hier diende, en is ze nu zoo'n slodderos geworden, dat ze je zoo haveloos laat loopen?”

„Dat kan moeder niet helpen,” antwoordde het kind schreiend, „moeder doet haar best genoeg, om ons goed te kleeden; maar vader geeft haar zoo weinig geld, dat we nauwelijks genoeg eten krijgen.”

„Wel heb ik van mijn leven, waar laat je vader zijn geld dan? want hij verdient, dunkt me, genoeg, om je allemaal fatsoenlijk voor den dag te laten komen.”

„In de ‚Halve maan,‘” antwoordde het kind bedeesd.

„Arm schaap,” hernam Kaatje, terwijl de tranen haar in de oogen kwamen, „is het er zóó mede gesteld. Nu, dan heeft je moeder geene schuld; maar laat je vader me niet onder de oogen komen, want dan zal ik hem ongezouten de waarheid zeggen. Moest hij daartoe je goede moeder hier uit het huis halen, om zóó met haar te handelen? Wel heb ik van mijn leven!”

„En wat wou je nu van je vader? mijn hartje!”

„Vader is van morgen uitgegaan zonder moeder geld te geven, en nu wou ik hem vragen om een paar kwartjes, anders kan moeder van middag geen eten koken.”

„Nu, wacht maar even hier; ik zal eens op ’t kantoor gaan hooren, waar je vader is.”

Kaatje spoedde zich naar mr. Rovers, en vraagde hem, of hij ook wist, op welk werk Van Woelderen was.

„Van Woelderen,” gaf Rovers ten antwoord, „is niet gewoon, ’s Maandags op het werk te komen; hoe vraagt ge dat zoo?”

„Zijn dochtertje is er, om hem te spreken, mijnheer, het arme schaap wou geld van hem hebben voor hare moeder, om eten te koopen; doch nu zal de vent het zeker in de kroeg doorbrengen. ’t Is toch wat te zeggen, wie had dat ooit kunnen denken, toen onze Marie met hem trouwde. Kan mijnheer daar nu niets aan doen?”

„’k Wenschte wel, dat ik dat Maandaghouden kon doen ophouden; doch ik weet er waarlijk geen raad op, want het is tegenwoordig zoo algemeen, dat er haast geen volk aan den winkel komt. ’t Is jammer van zoo’n man als Van Woelderen, hij is anders zoo’n flink werkman.”

„Nu,” zeide Kaatje, „als ik mijnheer was, dan joeg ik al die Maandag-houders weg, want het is meer dan erg. En dan die arme vrouwen en kinderen, die lijden er maar door!”

„Juist om die vrouwen en kinderen laat ik het, Kaatje, want anders had ik er al lang een eind aan gemaakt; doch het kan niet langer zoo, want ik weet soms geen raad om mijne klanten te bedienen. Nu, zeg maar aan het kind, dat haar vader niet op het werk is. Ik zal er intusschen eens over denken, of ik er geen einde aan maken kan.”

„Een slechte troost voor de arme Marie,” dacht Kaatje, terwijl zij zich naar de stoep begaf. „En nu was ik nog al jaloeersch op haar, dat ze met zoo’n flinken werkman trouwde; ’k zou nu

althans niet gaarne met haar ruilen." Toen ze bij het meisje kwam, zeide zij: „Nee, kind, je vader is niet op het werk; hij zal zeker Maandag houden.”

„Och,” snikte het kind, „dan hebben we vanmiddag niets te eten.”

Kaatje werd bewogen, toen ze het kind zag heengaan, en verplaatste zich in den toestand van hare vroegere kameraad. Wat zal het schepsel nu beginnen, dacht zij, zonder eten en zonder geld in huis. 't Is wat te zeggen, die ellendige drank, wat brengt die toch een treurigheid in de wereld. Maar dat kan toch zoo niet. Wacht, ik heb pas mijn geld ontvangen, en daar kan wel wat af, dan maar een lintje of een strikje minder op mijn nieuwen hoed. „Hier, kind! kom eens even hier,” riep ze de kleine achterna, en toen het kind bij haar kwam, stopte zij het een gulden in de hand, zeggende: „geef dat aan je moeder, dan kan ze ten minste vandaag je je buikje vol geven.”

Het kind was opgetogen van blijdschap en zeide hartelijk: „dank je, juffrouw!”

„Zeg maar Kaatje, lievert! ik ben geen juffrouw; maar wacht eens even; want ik kan niet zien, dat je er zoo schooierig uitziet.” Met vluggen tred spoedde Kaatje zich het huis in, de trappen op naar haar kamertje, en kwam spoedig met een oude japon van haar aandrigen, die ze aan het kind gaf, terwijl zij zeide: „daar, laat je moeder daar een jurkje voor je van maken.”

„O, dank je, dank je, juffrouw Kaatje!” zeide de kleine, „wat zal moeder ook blij zijn!” Meteen wipte ze de stoep af, en snelde als een pijl uit den boog naar huis.

Met tranen in de oogen, maar met een blij hart, staarde Kaatje het kind na. Het was haar, alsof zij zich op eens rijk gevoelde, en onwillekeurig kwamen haar de woorden der Schrift te binnen: „Zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.”

De kleine kwam opgetogen te huis, en vertelde hare moeder, wat zij gekregen had. Tot verwondering van haar kind, barstte daarop vrouw van Woelderen in een stroom van tranen uit. En wel had zij reden om te weenen, want onwillekeurig dacht zij terug aan de dagen, toen zij met Kaatje bij mr. Rovers diende, en zij samen zulk een gelukkigen en genoegelijken tijd doorbrachten. Toen had zij altijd eten in overvloed, en nu leed zij dikwijls gebrek aan het noodige voedsel; toen ging zij altijd goed gekleed, was zindelijk

en netjes op lijf en goed, en nu had zij bijna geen kleederen aan het lichaam, en schaamde zij zich, als zij eens een blik in den kleinen spiegel wierp, zoo haveloos en vuil zag zij er uit; toen was ze vroolijk en opgeruimd van den vroegen morgen tot den laten avond, en nu stond zij zuchtend op, deed lusteloos hare bezigheden, en ging menigmaal schreiend naar bed. Toen zag ze 's avonds met verlangen naar den tijd, waarop haar Anton, netjes aangekleed, met een kastoren hoedje op het hoofd, een paar net gepoetste laarzen aan de voeten, en in een goed lakensch pak gestoken, haar kwam bezoeken, om onder vroolijk gekout den tijd te korten, en daardoor menigmaal de jaloezie op te wekken van haar trouwe kameraad, die haar wel eenigszins den flinken jongman benijdde. En nu, hoe menigen avond zat zij laat op haren man te wachten, die slechts een werkpak had, waarmede hij zich Zondags en in de week kon tooien; die geen schoenen had, maar op klompen liep, en wiens eenige hoofddekfel bestond uit een pet, zoo vuil en versleten, dat hij haar vroeger met geen tang zou hebben aangepakt. Nu zag zij niet met verlangen, maar met een soort van verachting hem thuis-komen; want de liefde was telkens de achterdeur uitgevlogen, wanneer haar Anton als een wandelend jenevervat de voordeur was ingestommeld. Hoe was haar toestand veranderd! Welke gelukkige dagen hadden zij doorleefd, toen zij bruidegom en bruid waren! Wat had menige dienstbode het haar benijd, dat zij zulk een flinken werkman trouwde, die zoo gezien was bij zijn meester, en die zulk een flink loon verdiende! Hoe netjes was hunne woning; hoe blonk hun huisraad; hoe helderwit zag hun linnengoed er uit; hoe trotsch waren zij, als zij zich 's Zondags samen tempelwaarts begaven! Doch, helaas! Slechts een paar jaren had hun geluk geduurd, en toen was de rampzaligheid begonnen. Zij herinnerde het zich nog zoo goed, dien eersten Maandag dat zij tevergeefs des middags met het eten had zitten wachten, en haar Anton des avonds laat dronken was thuis gekomen. Hoe schreide zij toen heete tranen, toen zij vernam, dat hij had deelgenomen aan het meer en meer algemeen wordend Maandaghouden. Zij bad en smeekte hem, zich daaraan toch niet over te geven; maar tevergeefs. „Een werkman mag toch wel wat hebben,” had hij gezegd, „en zoo'n enkele dag zou hen niet armer maken.” Doch het was niet bij één dag gebleven, want telkens was hij dieper gezonken in het jenevervat, en, ofschoon hij in het eerst alleen 's Maandags zijn werk verzuimde en zich bedronk, al spoedig

ging er geen dag voorbij, waarop hij de kroeg niet bezocht, om zijn zuur verdiende penningen den drankgod te offeren. Op den Maandag was al spoedig de Dinsdagmorgen gevolgd, dat hij verzuimde; want immers hij moest zijn roes uitslapen? Zoo was hij telkens dieper gezonken, en zij, zij had langen tijd door liefde getracht hem terug te houden, en door zuinigheid gepoogd niet te spoedig tot armoede te vervallen; doch op het laatst had zij den moed opgegeven, en waren haar de handen in de schoot gevallen. Toen zij zag, dat hare liefde versmaad was geworden; dat haar man zich om vrouw noch kinderen bekreunde, als hij slechts drank had, toen was zij moedeloos geworden en bij de pakken gaan nederzitten. De lust voor haar huishouden was vergaan; de vroegere vroolijkheid had voor gemeelijkheid plaats gemaakt; de slordigheid en vadsigheid waren bij haar ingeslopen, want hoe kon zij alles zindelijk en rein houden, als zij nauwelijks geld genoeg kreeg om eten te koopen? Als zij er niet aan denken kon, om het versletene door nieuw te vervangen? Lang had zij er tegen gestreden. Veel had zij opgeofferd voor hare kinderen! Haar linnengoed en hare beste kleederen had zij moeten breken om hare kindertjes te kleeden, totdat alles, alles op was. Toen had zij het eene stuk huisraad voor, het andere na bij den uitdrager gebracht, om toch nog eenigszins in hare behoeften te voorzien, want haar man onthield haar telkens meer en meer van zijn weekgeld om zijn hartstocht bot te kunnen vieren. Was het wonder, dat de vrouw ten laatste in haar ijver verflauwde, dat zij den moed opgaf, en haar huis geen tehuis meer werd? Was het wonder, dat zij bij het overdenken van haren vroegeren staat, bij de vergelijking van toen en thans, in tranen uitbarstte, en de weldaad van hare vroegere kameraad haar een dolksteek in het hart was? Was het wonder, dat zij zuchtte: „och, was ik maar nooit getrouwd, en nog in een dienst als Kaatje!”

„Moeder, waarom schreit ge? Zijt ge niet blij, dat ik een gulden en zoo'n mooie japon gekregen heb?” vroeg de kleine.

„Och kind! gij weet niet, welk een pijn het mij doet, zulk een aalmoes te moeten ontvangen. Maar toch, ja, we moeten dankbaar zijn; die goede Ka!” En wederom stroomden de tranen opnieuw. Die tolken der menscheijkheid gaven echter verlichting aan het beproefde en bedroefde gemoed, en toen zij aan haar gevoel had lucht gegeven, droogde zij hare nat bekreten wangen, en gebruikte zij het geld om voor zich en hare kinderen een maaltijd te bereiden,

want, zij wist het wel, haar man had er geen behoefte aan; hij zou zich met jenever voeden.

Na den maaltijd nam zij eene schaar ter hand, kocht naalden en garen, en ging een jurkje maken voor haar kind van het afgedankte kleedingstuk harer vroegere kameraad. In langen tijd had zij zoo ijverig niet zitten naaien, en reeds was het laat, toen zij gereed was. Met een dankbaar hart zocht zij vermoed hare legerstede op; want op haren man te wachten, had zij reeds lang verleerd. Terwijl zijne vrouw dus ijverig gewerkt had, liep van Woelderen met zijne kameraden zwierend en gierend langs 's heeren straten te slenteren, ging de eene herberg uit, de andere in, tot het avond geworden was, en de laatste pleisterplaats, „de halve maan”, werd opgezocht. Tot laat in den nacht was men hier bijeen, en werd onder spel en drank of met zouteloos gepraat den tijd zoek gebracht.

Ditmaal had van Woelderen geen lust in het kaartspel, maar kortte hij den tijd, voor zoover het zijne benevelde zinnen hem toelieten, door met een paar anderen te praten; want er broeide wat in het hoofd van sommige werklieden.

„k Kan me niet begrijpen, Van Woelderen!” zeide de een, „dat je nog langer bij Rovers wilt werken. Die kerel rijdt als een heer het werk rond, en zijn knechts lijden armoede. Als ik in je plaats was, eischte ik meer loon en minder werkuren per dag. Nu sloof je je uit voor zoo'n vent, en straks, als je niet meer kunt, gooit hij je, als een uitgeknepen citroen, weg.”

„Ja, daar heb je wel gelijk aan, onze verdiensten zijn niet in evenredigheid met ons werk; maar ik ben al van een kind af bij den baas geweest, en hij is altijd goed voor zijn volk.”

„k Wil het wel gelooven, dat hij goed voor je is,” zeide een ander, „je verdient aardig wat voor hem, en hij leidt een lui en lekker leventje van het geld, dat de werklui door hun slooven in zijn zak brengen. Ik zeg maar, 't is een slavenleven, dat wij hebben, en wij maken, door ons in het zweet te werken, onze bazen vet. Ik bedank er voor langer voor zoo'n kleinigheid te werken. Wij hebben even goed recht als zij, om als heer gekleed te gaan, en 's middags een goed stuk vleesch te eten, want wij doen het werk. 'k Wed, dat je niet eens meer weet, hoe spek, laat staan, vleesch smaakt, en dat is je baas zijn schuld.”

„Ja, je hebt gelijk,” antwoordde Van Woelderen opgewonden,

„ik kan mijn vrouw en kinderen niet meer onderhouden, en moet als een bedelaar gekleed gaan; 't is een eeuwige schande.”

„Hoe ben je zoo gek!” hernam de eerste, „geef er de brui van, en zeg Zaterdag tegen je baas: ik eisch meer loon en minder werk, en als je dat niet toestaat, schei ik er uit.”

„Maar als hij mij dan gedaan geeft, wat dan?” vroeg Van Woelderen.

„Daar zal hij wel oppassen; hij moet toch volk hebben, om het werk uit te voeren. Waar zou hij anders van leven?”

„Ja, volk heeft hij noodig; maar hij zal denken: voor jou weer een, ander.”

„Dat is het juist, waar we voor zorgen moeten; we moeten ons vereenigen, om niet meer te werken dan voor meer loon en minder werkuren. Ge moet lid worden van onzen bond, dat geeft kracht; want als we gezamentlijk afspreken, moet men ons wel toegeven. Als de bazen dan gedwongen worden meer te laten verdienen, dan moeten de kapitalisten meer betalen, en dan krijgt de werkman het beter. Word dus lid van onzen bond, dan steunen we elkander. Als je dan door je baas wordt weggezonden, helpen wij je uit de algemeene kas, tot je beter werk hebt en meer verdient.”

„Dat lijkt me zoo verkeerd niet toe; want, het is waar, we verdienen te weinig, om behoorlijk gekleed te gaan en een goed maal eten te hebben. Nu, ik beloof het je, Zaterdagavond zal ik er den ouwen over spreken.”

Na nog een borrel op het goed gelukken van het plan genomen te hebben, stond Van Woelderen op om te vertrekken. Met den herbergier werd afgerekend, en toen Van Woelderen huiswaarts keerde, was het grootste gedeelte van zijn weekgeld in het laadje van den kastelein geborgen.

Zijne vrouw lag reeds lang op haar ellendig leger uit te rusten, toen Van Woelderen tehuis kwam. Stommelend en waggelend trad hij het woonvertrek binnen. Hij had evenwel geen nood ergens tegen aan te loopen, want een blind paard kon er geen schade meer doen, en toen hij zich naast zijne wederhelft neder-vleide, bromde hij: „ja, een werkman moest beter bed, beter voedsel, beter kleeding en minder werk hebben.” Dat was zijn avondgebed.

Den volgenden morgen was het reeds laat, toen hij zijn roes had uitgeslapen. Als naar gewoonte had hij weder een vierde

van een dag verzuimd. Eer hij zich naar zijn werk begaf, vroeg zijne vrouw hem om geld voor de huishouding.

„Geld,” bromde hij, „moet je alweer geld hebben?”

„Denk je nu, dat ik geheel zonder geld kan huishouden? Je geeft me alevel weinig genoeg, en nu heb ik nog niets van je weekgeld gehad.”

„Zoo, dat wist ik. Nu, daar heb je alles, wat ik bezit,” en meteen gooidde hij haar zijn beurs in de schoot. De arme vrouw, ze moest met vijf gulden de gansche week haar gezin voeden.

„Is dat alles, wat ik krijg?”

„Ja, is 't niet genoeg? Dan moet je maar zien, dat je meer krijgt.” Meteen trad Van Woelderen het huis uit. Klets! ging de deur, en de man was op straat, terwijl de vrouw met betraande oogen zuchtte: „maar ach! hoe moet ik daarmee toch toe komen!”

Van Woelderen stapte nog even „de halve maan” in, dronk een borrel, dien hij later wel betalen zou, en kwam eindelijk op zijn werk.

't Is Zaterdag-avond. Mr. Rovers zat op zijn kantoor om den werklieden het door hen verdiende loon uit te betalen.

Kaatje, de meid, was juist bezig in den winkel wat afval van hout te vergaderen, om het fornuis in de keuken beter te doen branden, toen zij den knecht zag binnenkomen. Zoodra zij Van Woelderen zag, riep ze hem, en zeide: „Anton! toe, breng die mand met hout eens voor me in de keuken.”

„Met alle genoeg,” was het antwoord.

Hij nam de mand op, bracht het hout, waar Kaatje het wilde hebben, en stond gereed om weer te vertrékken. Kaatje zeide echter: „wacht even, ik zal je een kommetje koffie schenken, want het is koud van avond.”

Met opzet had zij de koffie goed heet gemaakt, en toen Van Woelderen stond te blazen en langzaam het vocht opdronk, zeide ze tot hem: „Anton! ik heb van de week je kleine meid gezien; maar foei! wat zag dat kind er uit, 't had bijna geen kleertjes

aan het lijf, en hoe bleek en mager was de stumpert! Hoe komt dat toch?"

Van Woelderen kreeg een kleur en stotterde: „dat is mijn vrouw der schuld.”

„Neen, Anton, dat is uwe schuld; gij zorgt niet voor uwe vrouw en kinderen, zooals 't een man betaamt.”

„Kan ik het helpen, dat de baas me zoo weinig laat verdienen!”

Maar nu klom de verontwaardiging van Kaatje ten top, en daarom zeide zij:

„Wat, wil je nu den baas de schuld geven? 't Is jou schuld, omdat je te veel jenever drinkt. Foei! 't is schande. Een werkman, die zooveel geld verdient, laat zoo zijn vrouw en kinderen verwaarloozen; dat had ik nooit van je gedacht! Waarom heb je Marie dan niet liever hier gelaten, dan had ze een goed leventje gehad, en nu lijdt ze gebrek, omdat jij niet wilt oppassen. 't Is God geklaagd; maar denk er om: loontje komt om zijn boontje. De baas is nog veel te goed, en als hij het niet om je vrouw en kinders liet, dan had hij je al lang weggejaagd. Anton, Anton, denk er om, je zult het eens voor God moeten verantwoorden. Ziet eens naar Hein Schavers, die verdient net zooveel als jij, en 's Zondags moogt ge hem zien, als hij met vrouw en kinderen naar de kerk gaat. Doch hij is geen Maandag-houder zooals jij, en brengt zijn geld niet in de kroeg om den herbergier vet te mesten. Wie had dat ooit van je gedacht? Dat komt er van, als men God verlaat, dan dient men den duivel....”

Zoo zou Kaatje misschien voortgegaan zijn; doch Van Woelderen had zijn koffie op, en poetste de plaat. Terwijl hij stond te wachten op zijn beurt, om bij den baas te komen, dacht hij: „de meid heeft gelijk: doch als ik meer loon en minder werken krijg, kan ik mijne vrouw ook meer geven, en mij beter aan mijn gezin wijden, en daarom zal ik er zeker over spreken.” Hij vond het echter vreemd, dat het zoo lang duurde, eer hij geroepen werd; anders was hij een der eersten, doch nu scheen de baas hem het laatst te willen nemen.

„Dat komt net goed,” dacht hij, „want dan kan ik den baas zooveel te beter spreken.”

Eindelijk werd hij geroepen, nadat de laatste man vertrokken was. Toen hij in het kantoor kwam, zeide mr. Rovers: „Van

Woelderen, gij hebt van de week weer vier en drie kwart dag gewerkt. Die gewoonte hebt ge nu al een paar jaren gehad. Eerst verzuimdet ge alleen 's Maandags en toen is de Dinsdagmorgen er bij gekomen. Mij dunkt, ge moest nu eens een paar maanden vacantie nemen."

Dat was anders, dan meer loon en minder werkuren. Daarop had hij in het geheel niet gerekend, en daarom zeide hij: „Wat, twee maanden vacantie nemen, en waarvan moet ik dan met mijne vrouw en kinderen leven?"

„Wel," antwoordde Rovers, „ge zult wel een aardig potje hebben, daar ge elke week één en een vierde dag verzuimt. Ge schijnt het niet noodig te hebben."

„Maar dat kan de baas niet meenen; twee maanden is een heelen tijd."

„Ja, zeker meen ik het. Mij dunkt, 't is net hetzelfde of ik je twee maanden vrij geef, dan of je twee maanden vrij neemt."

„Maar, ik neem geen twee maanden vrij. Maar één dag in de week, en dat is toch zooveel niet."

„Juist één en een kwart dag in de week maakt in een jaar 52 maal $1\frac{1}{4}$ dag en dat is juist 65 dagen, dus ruim twee maanden, en dat hebt ge nu al ruim drie jaren gedaan, zoodat ik u best een half jaar vrij kon geven."

„Maar, baas! denk toch om mijne vrouw en kinderen; waar moeten die al dien tijd van leven?"

„Dat is uwe zaak, Van Woelderen, en ik meen, dat ge u daarover zoó erg niet bekommert, want anders zoudt ge wel ophouden met het Maandag-houden."

Van Woelderen wist niet veel er tegen in te brengen. Het angstzweet parelde hem op 't gezicht, als hij aan de toekomst van hem en zijn gezin dacht. Kon hij nu maar vertrouwen op de kas der socialen; doch hij durfde het er niet op wagen, en eindelijk zeide hij:

„Baas! ge hebt gelijk. Ik heb slecht gehandeld; maar beproef het nog eens met mij, en ik zal zorgen, dat het niet meer gebeurt."

„Op ééne voorwaarde," hernam de baas. „Als ge mij belooft, dat ge van nu af geen droppel drank meer gebruikt; maar het geld, dat ge anders aan jenever besteedt, elke week in de spaar-bank brengt tot Kerstmis toe."

„Met Gods hulp neem ik die voorwaarde aan,” hernam Van Woelderren.

„Goed; maar bedenk daarbij: het zijn de grootste overwinningen, die op gebogen knieën worden behaald. Als dus de trek naar den drank bij u opkomt, bid dan God om kracht, ten einde de verzoeking te kunnen wederstaan.”

Van Woelderren beloofde den raad van mr. Rovers te zullen opvolgen, en vertrok.

In het naar huis gaan dacht hij even na, over hetgeen Kaatje en de baas gezegd hadden, en, hij moest het erkennen, zij hadden gelijk.

Maar toch, hoe zou hij het volhouden; want de trek naar den drank kwam weer in hem op. „Ach, Heere God!” zuchtte hij, „help mij.” Toen hij aan de „halve maan” kwam, bleef hij even stil staan. Wat zal hij doen? „Kom, een kloek besluit genomen,” dacht hij, en meteen stapte hij de herberg in.

Zijne kameraden zaten al op hem te wachten, en riepen: „wel, heb je meer loon en minder werkuren gekregen?”

De waard trad al met een glas jenever op hem toe. „Hoeveel ben ik je schuldig van de week?” vroeg Van Woelderren.

„Vijf maal vijftig cents, dat is net een rijksdaalder.”

Van Woelderren tastte in zijn zak; betaalde het geld, en zeide, terwijl hij het glas opnam: „is dit er bij gerekend?”

„Ja, met dit mede is het net gepast.”

„Goed,” zeide hij, en zich tot zijn kameraden wendende, vervolgde hij: „ja, meer werk en minder jenever,” daarop wierp hij het vocht op den grond, en liep haastig de deur uit.

„Elke week een rijksdaalder verzuimd en meer dan een rijksdaalder verzopen,” dacht Van Woelderren in het naar huis gaan. „O Heere! hoe is het mogelijk. Maar met Uwe hulp zal het anders worden.”

Tehuis komende, wierp hij het overschot van zijn loon zijne vrouw in de schoot, terwijl hij zeide: „Marie! zie dat je deze week er mee toekomt; den volgenden Zaterdag hoop ik je met Gods hulp een rijksdaalder meer te geven.”

Vrouw Van Woelderren wist niet, wat zij hoorde, en voor het eerst in langen tijd gevoelde haar hart iets, dat naar vreugde zweemde en liefde voor haren man.

Nadat zij hare inkoopten gedaan had van het geld, dat zij had

ontvangen, ging zij onwillekeurig de boel wat opknappen, en weldra kregen de weinige meubelen door wat water en zeep een beter aanzien. Van Woelderen hielp haar een weinig, en spoedig begon het er wat gezelliger in de woning uit te zien.

Den volgenden morgen ontwaakte Van Woelderen door het gejuich van zijn oudste dochttertje. Zij had hare nieuwe japon aan-gekregen, en was opgetogen van blijdschap. Haar vader keek vreemd op, toen hij zijn kind zoo uitgedost zag, en vroeg onwillekeurig: „vrouw, van waar hebt ge dat?”

„Van juffrouw Kaatje,” hernam de kleine, eer de moeder kon antwoorden.

Van Woelderen kreeg een blos van schaamte, de tranen kwamen hem in de oogen, en hij vroeg niets meer, want hij begreep er alles van.

Dien dag kon hij niet naar de kerk gaan, want hij schaamde zich in zijne slordige kleederen in het huis des Heeren te verschijnen. Toch had hij nog een bijbel, en voor het eerst sedert jaren ontsloot hij Gods Woord, en las zijn gezin een hoofdstuk voor.

's Maandags was hij bijtijds op zijn werk, en dien dag ging hij getrouw „de halve maan” voorbij; maar 's avonds zat hij te peinzen, en streed een zwaren strijd, want de trek naar sterken drank deed zich met kracht gevoelen. Op het punt van te bezwijken, viel hij op zijne knieën en bad God om hulp. Nauwelijks had hij de overwinning behaald, of er werd op de deur geklopt, en de knecht van den winkelier in de buurt trad binnen met de vraag: „of Van Woelderen tehuis was?”

Op het bevestigend antwoord, zeide hij: „mijnheer heeft gevraagd of ge even bij hem wilt komen?” Van Woelderen ging mede, en toen bleek het, dat de winkelier werk voor hem had, dat hij des avonds kon verrichten. Zoo verdiende hij nog iets in zijne vrije uren, en toonde de Heere hem zijne goedkeuring.

Langzamerhand keerden nu de welvaart en de liefde bij Van Woelderen terug, en spoedig daarop kon hij des Zondags goed gekleed met zijne vrouw het huis des Heeren bezoeken.

Het is Zaterdagavond. De Zaterdag vóór Kerstnis. Weder zat mr. Rovers in zijn kantoor, om de knechts uit te betalen. De laatste was Van Woelderen. „Hier hebt ge uw loon, en hier uw spaarbankboekje (want Van Woelderen had het zijn baas in be-

waring gegeven). Ik heb eens uitgerekend, hoeveel gij er op halen kunt," zeide Rovers, „'t is met de intrest juist de ronde som van honderd en vijftig gulden. Ga nu naar de spaarbank en haal het geld."

Van Woelderen wist niet, wat hij hoorde. Honderd vijftig gulden! welk eene som!

Toen hij van de spaarbank terugkwam, ontmoette hij Kaatje, de meid van mr. Rovers.

„Kaatje," zeide hij, „ga eens even mede naar huis, dan zult ge eens wat zien."

Toen die goede dienstbode de woning intrad, sloeg zij hare handen samen van verbazing, zoo netjes zag alles er uit. Moeder en kinderen waren goed in de kleeren, en op de aangezichten lag niet alleen een blos van gezondheid, maar ook een glimlach van tevredenheid.

Van Woelderen gaf eerst zijne vrouw het volle weekgeld, en zeide toen: „moeder, ik heb van avond nog een buitenkansje. Hier heb je een bankje van vijf en twintig gulden."

Verbaasd keek de vrouw op.

„Hier heb je er nog één!"

„Toe maar, hoe heb ik het nu?"

„Hier heb je er nog één!"

„Wat, man! heb je een erfenis gekregen?"

„Hier heb je er nog één, en nog één, en nog één, en dus zesmaal vijftentwintig, dat is net honderdvijftig.

„Maar man! hoe is dat? waar heb je dat vandaan gehaald?"

„Dat heeft Kaatje mij bezorgd," zeide Van Woelderen lachend.

„Droom je, daar is niets van aan!" zeide deze.

„Ja, dat is wel waar. Gij en de baas hebben het mij bezorgd. En toen vertelde Van Woelderen met tranen in de oogen, dat het niets dan opgespaarde jenever-centen waren.

„En nu naar den winkelier in de buurt, dan zullen we samen onze inkoop doen," zeide van Woelderen. „Kaatje verzoek ik Kerstdagavond met ons feest te houden.

't Was feest in de woning van Van Woelderen. Gedurende de negen maanden van huiselijk geluk en vrede was er reeds veel in de woning veranderd, maar de honderdvijftig gulden hadden de kroon op het werk helpen zetten. Een bed met toebehooren, een linnenkast, een nieuwe kachel en een leuningstoel waren

de schatten, die voor de jenever-centen verruild waren. Bovendien had men zich de weelde getroost van een feestmaal. Het voornaamste echter was: de vrede Gods, die in de harten was nedergedaald, sedert van Woelderen van zijn zondigen weg was teruggekeerd, en de Maandag-houder een Zondag-vierder was geworden. De Heere had zich niet onbetuigd gelaten, maar was met Zijne tijdelijke en eeuwige zegeningen in hunne woning nedergedaald, zoodat zij in waarheid kerstfeest konden vieren en zich ook daarover mochten verblijden, dat hun Heiland in Bethlehem was geboren. Kaatje verheugde zich met het gelukkige gezin, en stemde van harte er mede in, toen Van Woelderen den Heere dankte voor Zijne liefde en ontfermende genade hun bewezen.

Het trof, dat het juist op Maandag eerste Kerstdag was, en bij het slot van het feest zeide Van Woelderen dan ook: „Nu hebben wij ook Maandag gehouden; maar beter dan ooit te voren, want nu besteedden wij den dag, met te overdenken, hoe de Heere ons heeft willen zegenen, en Zijnen lieven Zoon in de wereld gezonden heeft tot heil van zondaren.”

